

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У НИШУ
7П1.7/14
Дана: 28.01.2015. године
Н И Ш

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У НИШУ, судија Добрала Здравковић, у парничном предмету тужиље Христине Вуковић Јовановић из Ниша, Булевар Николе Тесле бр.19/10, коју заступа адв. Жарко Вујовић из Ниша, против туженог Факултета уметности у Нишу, ул. Кнегиње Љубице 10, кога заступа адв. Џонић Бисерка из Лесковца, ради заштите од злостављања на раду, по одржаној главног расправи дана 28.01.2015. године, донео је и јавно објавио

ПРЕСУДУ

УТВРЂУЈЕ СЕ да је тужиља Христина Вуковић Јовановић претрпела злостављање на раду код туженог Факултета уметности у Нишу, а од стране деканице Сузане Костић.

ЗАБРАЊУЈЕ СЕ деканици Факултета уметности у Нишу, Сузани Костић, да врши понашање које представља злостављање у односу на тужиљу Христину Вуковић Јовановић.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА тужбени захтев тужиље па **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужени Факултет уметности у Нишу, да тужиљи исплати износ од 130.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете услед душевних болова, због повреде части и угледа и права личности, са законском затезном каматом почев од 28.01.2015. године, до коначне исплате у року од 8 дана, од дана пријема пресуде, док се за већи износ од досуђеног, до траженог износа од 450.000,00 динара, тужбени захтев **ОДБИЈА**.

НАЛАЖЕ СЕ објављивање ове пресуде у дневном листу „Народне новине“, и дневном листу „Политика“, у року од 15 дана, о трошку туженог.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиљи надокнади трошкове поступка у износу од 157.650,00 динара, у року од 8 дана, од дана пријема пресуде.

Образложење

Тужиља је у тужби и током расправе навела да је запослен код туженог, где од дана објављивања огласа за избор ванредног професора за ужу уметничку област клавир 26.12.2012 године, трпи злостављање од стране деканице факултета Сузане Костић. Декан факултета је од тада омаловажавала тужиљу, вређала њено достојанство, углед и

професионални интегритет, а све у циљу како би је понизила, увредила пред запосленима на Факултету и члановима Комисије која је припремала стручни извештај, након чега је тужиља изолована из колектива, а ово све са циљем да се не изабере за ванредног професора и да добије отказ о раду. Деканица је по расписивању конкурса убеђивала тужиљу да одустане од кандидатуре, без обзира што је већ пет година у том звању, јер по њеном мишљењу не поседује ни квалитете, ни референце за то звање, и да уколико то учини, она ће јој обезбедити место наставника или сарадника на другом предмету. Она то није прихватила и пријавила се као једини кандидат. Деканица је након тога прекорачила своја овлашћења тако што је 7.02.2013 год. свим члановима Комисије, формиране за писање извештаја о стручности тужиље, доставила писмо са јасном препоруком да јој се не да позитивно мишљење, јер би то утицало на следећу акредитацију факултета, иако јој је било познато да је факултет акредитован и да је добио дозволу за рад.. Председник комисије Дубравка Јовичић се писаним путем обратила ректору и председнику Уметничко стручног већа Универзитета у Нишу са образложењем да је овакав утицај на комисију, која треба да буде непристрасна, незаконит. Због оваквих упозорења декана, одустала су од чланства и друга два члана ове комисије. Потом је формирана друга комисија, која је дала позитивно мишљење за избор тужиље, на који је декан уложила приговор и који је, као такав, одбијен. На Изборном већу факултета 04.10.2013 године, декан износи низ неистинитих чињеница у односу на тужиљу, како би на сваки начин умањила њен професионални рад и обезвредила постигнуте резултате, а чинећи то у описним оценама о уметничком, педагошком и стручном раду, те ангажовању у броју изведених концерата и о броју дипломираних студената. На том већу, за осталих седам пријављених кандидата, јавна расправа је трајала укупно 32 минута, а за њу је ова расправа трајала више од два сата. У том делу она је била потпуно дискриминисана у односу на све остале кандидате који су били у конкурсној процедуре. При томе је декан јавно изнела и претњу у смислу да инсистира да тужиљу не изаберу у звање ванредног професора за ужу уметничку област клавир јер сваки глас њој је катанац у браву факултету од стране акредитационе комисије, због чега већина присутних није гласала за тужиљу. Такође је 08.11.2013. године, у дискусији о тужиљију јавно свим члановима који су били присутни на седници указала да је глас кандидату – глас против интереса факултета због чега у коначном тужиља није изабрана и ако из предмета клавира држи непрекидно наставу на факултету више од десет година. Такође је и одмах након расписивања конкурса декан непосредно у разговору предложила тужиљи да одустане од конкурса и да повуче своју пријаву и документа указујући јој да и под условом да прође на избору на факултету да ће она све учинити да се то никако не деси на универзитету. Указивала је тужиљи да треба да седне и размисли колико може да трпи и поднесе процес избора и последице упозоравајући да не може да претпостави шта све треба да прође у овом избору и колико је то велики удар, па да одлучи да ли ће са тиме да се бакће или не, да ли може да уђе у трку с тим што је ризик превелики. Чак јој је 29 и 30.01.2013. године, запретила да ће урадити све да тужиља не прође конкурс. У истој прилици је истицала своју запитаност чему тужиља учи своје студенте , зашта из школује и оспособљава говорила јој „сетила си се да свираш у 45-ој години“ изјављивала да је уопште не доживљава као професора клавира нити ће то икада моћи, да је чудно што тужиља има убеђење да треба да буде на том радном месту и да нема никакву потврду за своју самоувереност. Истицала је да је тужиља пет година примала плату коју није заслужила. То је све вичући изговарала пред свим колегама на изборном већу 04.10.2013. године и свима се обратила да је ово прилика да се покажу и да уопште и не треба да постоји факултет ако опстанак акредитација зависе само од Сузане Костић те да и они морају да доносе одлуке и преузимају одговорност за оно за шта дижу

руке. Приговору који је проследила вишем органу деканица образлаже да су педагошки резултати тужиље готово незанемарљиви, да је имала само једног студента са којим је постигла успех није показала никакву жељу да се покаже, нешто одсвира за четири године и потпуно је професионално неодговорна. Подсмевала се претходним рефератима тужиље коментаришући да су чланови тих комисија потпуне будале које пишу глупости – дивне литературне саставе о тужиљи. Изјављује , да их тужиља четири године држи као таоце зато што је сујетна и баш мора да предаје клавир, јер тако жели да се прикаже пред пријатељима. Изјављује , да је добила децидиран став акредитационе комисије, да неће пустити факултет даље ако тужиља предаје клавир. Инсистирала је да њена реченица уђе и у записник да су четири године заточеници и таоци тужиље на факултету, да се овде ради о томе да жена упорно жели да буде професор клавира , а она као декан хоће да буде астронаут и да јој треба испунити жељу и катапултирати је. Сматра, да деканица као диригент није из исте уметничке области као тужиља и није стручна да доноси судове о референцама и карактеристикама тужиље. Због наведеног поступања декана туженог тужиља је имала и здравствене проблеме због којих се јављала лекару и користила одређену терапију, а од стране Завода за здравствену заштиту радника „Ниш“, њено здравствено стање доведено је у узрочно последичну везу са трпљењем злостављања на радном месту где је по мишљењу комисије доведен у опасности њен живот. Предложила је да се утврди да је трпела злостављање на раду , да се декану туженог забрани понашање које представља злостављање у односу на тужиљу, да јој се досуди износ од 800.000,00 динара, на име нематеријалне штете и да се пресуда објави у дневном листу „Народне новине“ и дневном листу „Политика“. На рочишту 03.09.2014. године, уредила је тужбени захтев у погледу висине, тако што на име накнаде нематеријалне штете потражује 450.000,00 динара. Доказе је предложила, трошкове је тражила.

У одговору на тужбу наведено је да се наводима тужбе грубо вређа и клевета законски заступник туженог – деканица факултета Сузана Костић због констатација да је до неизбора тужиље за ванредног професора дошло искључиво злобом, злоупотребом службеног положаја, прекорачење службеног овлашћења, а све због зависи према тужиљи. Тужба је непрецизна и непотпuna, јер не садржи доказе по активној легитимацији тужиље, нити садржи битне чињенице за решење у овој правној ствари у смислу, да ли је тужиља у радном односу код туженог, у ком периоду је била злостављана на раду, на који начин јој је повређено достојанство и углед, како се наводно злостављање одразило на здравље тужене. Тужбени захтев је такође неуредак, неразумљив и непрецизан и по њему се не може поступати. Наводи из тужбе су нетачни, неистинити и произволjni и представљају резултат потпуно нереалног сагледавања оцене уметничких и стручних квалитета и референци тужиље за избор у звање . Кључ спора произилази из чињенице да тужиља има нереалну представу о сопственом уметничком раду и вредностима тог рада , јер да би неко био изабран у звање ванредног професора мора да испуњава и прописане услове, а које тужиља не испуњава. Она нема докторат уметности, нема више уметничких радова од значаја за развој уметничкој области, нема оригинално уметничко дело које представља самосталан допринос уметности, нити објављен уџбеник, односно монографију за ужу уметничку област за коју се бира. На жалост, по тужиљу и на факултет уметности, тужиља нема уметничка дела која би чинила основ за њену кандидатуру. У поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма комисија за акредитацију доставила је туженом у протеклих неколико година више аката упозорења о отклањању недостатака а студијском програму „дипломске академске студије- клавир“. Упозорења се тичу управо недостатака одговарајућих

референци тужиље које је требало отклонити. Ове примедбе изношene су током 2009 , 2010 и 2011. године. Чињеница, да тужиља не испуњава услове за избор у звање ванредног професора, зауставила је и енормно продужила процес акредитације факултета, па је она на студијском програму мастер академских студија изводила наставу из предмета корепетиција управо због упозорења акредитационе комисије. Од ступање на функцију 01.10.2012.године, декан факултета долазила је одређених сазнања која није имала пре тога, па је из тих разлога у својим дискусијама на седницама органа који су одлучивали о избору тужиље износила своје мишљење о њеним референцима за избор. Изнето мишљење појединца на седницама не обавезује на било какво чињење или нечињење, па није ни могло утицати на гласање чланова већа. Деканица је предузимала ичинила само оне радње које су у оквиру њених овлашћења и не постоје у конкретном случају елементи злостављања. Нема јасне намере и мотива да она злоставља тужиљу са циљем да она сама раскине радни однос. Циљ њених разговора са тужиљом је био управо тај да она остане у радном односу, а да при том факултет и запослени не сносе последице негативне одлуке акредитационе комисије. У сваком случају, поштована је изборна процедура и тужиља је могла да износи своје примедбе и да се изјашњава приликом одлучивања о њеном избору. Предложио је одбијање тужбеног захтева , доказе је предложио, трошкове је тражио.

Суд је извео потребне доказе, исте процењивао сходно чл. 8 ЗПП, сваког посебно и у склопу свих заједно и донео одлуку као у изреци.

Суд је у доказном поступку прочитao, конкурс декана факултета уметности у Нишу за избор у звање и заснивање радног односа, наставника и сарадника од 20.12.2012. године, писмо број 359 од 26.02.2013.године упућено Др Дубравки Јовићић од стране декана Сузане Костић,писмо број 8/21-02-001/13-001 од 15.03.2013. године које је Др Дубравка Јовићић упутила Универзитету у Нишу – Уметничко стручном већу, писмо бр.755 од 18.04.2013. године, упућено декану факултета од стране тужиље, извештај за Закључком и предлогом комисије за писање извештаја о пријављеном кандидату бр. 1063 од 06.06.2013. године и приговор на овај извештај декана факултета број 1277 од 11.07.2013. године, као и одговор на овај приговор број 1465 од 13.09.2013. године. Уверење о акредитацији студијског програма број 612-00-270/2009-04 од 10.06.2011.године и од 06.04.2012.године, дозволу за рад факултету уметности у Нишу бр.612-00-01293/2013-04 од 10.10.2013. године,оцену резултата рада кандидатима Mr Весни Петковић, Mr Јованки Ранђеловић, Mr Христини Вуковић Јовановић, са мишљењима о педагошком раду кандидата од стране студенског парламента од 16.09.2013.године, приговор тужиље упућен стручно уметничком већу Универзитета у Нишу од 04.11.2013. године, одлуку о избору звање наставника уметничко стручног већа од 08.11.2013. године, приговор тужиље сенату Универзитета у Нишу од 06.12.2013. године, обраћање тужиље Министарству просвете, науке и технолошког развоја-Одељењу за инспекцијске послове од 29.11.2013. године, упозорење о отклањању недостатака комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-270/2009-04 од 11.12.2009. године и обраћања ове комисије са мишљењем факултету уметности од 24.12.2010. године и 11.11.2011. године, обавештење факултета број 219 од 14.03.2012.године, комисији за акредитацију и проверу факултета, обраћање тужиље Министарству рада и социјалне политике од 04.12.2013. године, отпусне листе са експертизом на име тужиље из 2007. године, записник о већању и гласању са седнице уметничко стручног већа факултета од 08.11.2013. године, експертизу о евентуалној опасности по живот и здравље као последица пријављеног злостављања на раду, Завода за

здравствену заштиту радника „Ниш“, одлуку о усвајању приговора Мр Христине Вуковић Јовановић од стране сената Универзитета у Нишу од 19.02.2014. године, уговор о раду број 381 од 06.03.2014. године, правилник о поступку стицања звања заснивања радног односа наставника, Универзитета у Нишу донетог 01.03.2008.године, записник са прве седнице изборног већа факултета бр. 1590/1 од 04.10.2013. године, обавештење Завода за здравствену заштиту радника број 2148 од 07.04.2014. године, саслушао странке и сведоке Сердар Александра, Весну Рилак, Аћимовић Драгослава, Јелић Ивана, Ђокић Владимира, Жунић Драгана, Живић Бојана, Данијелу Стојановић, Томић Драгана, Братић Анђелу, Ђорђевић Катарину, Буклијаш Слађану и обавио вештачење од стране вештака неуропсихијатра Младеновић Јелене и клиничког психолога Татјану Миленковић.

Из изведених писмених доказа суд је утврдио ток изборног поступка по огласу објављеном на факултету уметности у Нишу 26.12.2012. године, између осталог и за избор ванредног професора за ужу уметничку област клавир, начин спровођења процедуре и одлучивање по конкурсу тужиље, по приговорима декана факултета и приговорима саме тужиље на добијене одлуке , садржај записника већа факултета поводом избора кандидата, као и окончање самог поступка. Утврђен је и поступак око добијања дозволе за рад факултета од стране Акредитационе комисије, а такође и здравствено стање тужиље током трајања избора по конкурсу.

Саслушана као странка тужиља је навела да деканицу Факултета Сузану Костић познаје више од 20 година и до објављивања конкурса за ужу уметничку област клавир, где је била ванредни професор, између њих две је био коректан однос и она је испоштовала законску процедуру, да у року од 6 месеци пре истека уговора о раду, који је имала на пет година, распише конкурс. Међутим, када се по овом конкурсу јавила као једини кандидат, од тада почиње непримерно понашање Сузане према њој, у смислу да ју је позивала код себе у канцеларију и инсистирала да одустане од своје пријаве по конкурсу, образложући то да она нема одговарајуће референце, нити испуњава услове за то. Пре овога била је, прво доцент, а затим ванредни професор, управо клавира. Првом њиховом разговору није присуствовао нико, и није се сагласила са мишљењем деканице да не испуњава услове конкурса , при чему је тада упозорена са њене стране да ће бити изложена трпљењу и питање је колико је способна да издржи. Тада јој је предложила да одустане од пријаве , а да ће она расписати конкурс уметничког сарадника. Други пут је овакав разговор обављан у присуству колеге из Београда Александра Сердара у њеној канцеларији, где ју је вређала својим ставовима да нема способности и референце, да је изабрана за ванредног професора само захваљујући пријатељствима са претходним деканом, да не зна чому она учи своје студенте и да је она никада није видела на месту професора клавира , нити ће је у будуће видети као професора. Тада је предложила да распише конкурс за професора камерне музике, где је сматрала да тужиља има шансе, што је сматрала добронамерним чином. Сматра да би деканица Факултета могла да формира овакво или слично мишљење једино у случају да је она из исте уметничке области, при чему је она диригент, а ја тужиља је пијаниста. Конкурс за њен избор трајао је 15 месеци, а обично се ова процедура окончава у периоду од 3 до 6 месеци. Поступак је надаље текао у складу са правилима, да се претходно формира комисија, која би дала мишљење, извештај о њој као кандидату. На изборном већу изглаждана је тројчана комисија, па је на Универзитету декан тражила промену комисије али је тада дошло до проширења у броју чланова и изабрана је петочлана комисија. Овој комисији она је упутила, поред конкурсне документације, своје пропратно

писмо, у коме даје сугестије у погледу њених референци и квалитета, практично сугеришући да је не изаберу. Члан комисије Др. Дубравка Јовичић је након пријема њеног писма послала ректору Универзитета допис којим је констатовала да то сматра притиском на чланове комисије и да ремети независност њеног рада. Одустала је од тога да буде члан – председник комисије, а након ње су то учинили још двоје. После два ипо месеца формирана је друга комисија, где је пред већем инсистирано да не буде нико из Ниша, због евентуалних пријатељских и пристрасних односа, па је иста формирана искључиво од професора из Београда. Приликом предлагања чланова ове друге комисије деканица је пред већем изјавила да је она корепетитор који потписује индексе и даје оцене студентима, а прима плату ванредног професора. Ова комисија дала је позитиван извештај за њен избор на који је декан изјавила приговор и у истом изнела своје мишљење и запажања о њој, а све у негативном смислу да она не може бити професор клавира. Након тога је одржана седница изборног већа октобра месеца 2013. године, где је пред већим бројем људи-колега Сузана изјавила за њу да је у претходних пет година била ванредни професор захваљујући свом пријатељу Драгославу Аћимовићу, претходном декану. Представила ју је као сјетну, непрофесионалну, неодговорну особу, због које је Факултет четири године био таоц, рекла је да прима плату коју треба да врати јер је не заслужује. Изјавила је да је њен највећи проблем како ће да уђе у своју улицу, да каже да није изабрана за професора, и како је жеља тужиље да буде професор клавира, равна њеној жељи да буде катапултирана на месец, што је изазвало велики смех међу присутнима. Сматра да је била дискримисана у односу на друге колеге који су такође конкурисали за своја звања и да су исте или сличне референце њима бодоване, а њене су изостављене или негиране. Тада је деканица инсистирала да она не буде изабрана, па није ни добила довољан број гласова. На другом већу, које је уметничко стручно веће Универзитета у Нишу, новембра 2013. године, такође није изабрана и записнички је констатован коментар деканице да је сваки глас кандидату-тужиљи противан интересима Факултета. Факултет је добио акредитацију јуна 2011. и априла 2012. године, за оба нивоа студија, а конкурс за њено радно место расписан је децембра 2012. године. Иначе је она пре ових догађања уживала одређени углед и била цењена од стране својих колега и студената, што сада није тако и углавном су се све колеге од ње дистанцирале. И даље, након усвајања њеног приговора на одлуку о неизбору, када је она изабрана за ванредног професора, деканица и даље износи своје мишљење како она није стручна и оспособљена за овај посао, што пише и у одговору на тужбу. Потпуно професионално и људски је повређена поводом оваквог поступања декана Факултета и због тога је њено здравље угрожено. Априла 2013. године, јавила се и неуропсихијатру Завода за ментално здравље Ниш, који је пратио њене тегобе, поводом тога је користила терапију, а када је одлучила да поднесе тужбу, због законске процедуре упућена је и Заводу за здравствену заштиту радника Ниш. Њима је однела извештаје лекара неуропсихијатра, као и претходи здравствени картон и од овог Завода, након сагледавања и прегледа код већег броја специјалиста, добила је извештај да су њен живот и здравље због наведених дешавања угрожени. Иначе, на изборној седници је она износила примедбе у погледу материјала по њеној тачки које су се тицале броја одржаних концерата, броја дипломираних студената, као и поништавања свих концерата у табели за предлог одлуке о избору кандидата.

Суд је уважио изјаву тужиље као објективну и уверљиву.

Законски заступник тужене Сузана Костић изјавила је да је на место деканице факултета ступила октобра 2012. године, а претходно је дакан био Аћимовић Драгослав, при чему је тужиља тада била продекан. По ступању на функцију деканице она се упознала са постојећом документацијом факултета, која се тиче акредитације, и утврдила да од 2009. године, па до 2011. године, акредитациони комисија оцењује испуњење услова овог факултета за рад, при чему је константно имала примедбе на то да нису у потпуности испуњени услови, са указивањем да управо тужиља Христина нема одговарајуће референце ни за звање, ни за предмет који предаје. У том смислу требало је предузети све мере по налазима акредитационе комисије да би се створили услови за добијање акредитације за рад факултета. Претходни декан Аћимовић је у смислу налога акредитационе комисије морао да изврши промену предмета и да тужиљу распореди на предмет корепетиција. С обзиром да се на факултету избор професора врши на четири-пет година, при крају ових мандата, а најкасније шест месеци пре истека уговора, факултет је у обавези да распише конкурс. Имајући напред наведена сазнања, сматрала је да тужиља нема адекватних референци за професора клавира, на шта је указивала и сва документација комисије. Претходно је о томе обавила разговор и са бившим деканом. Међутим, он је сматрао да она може и без солистичке каријере да обавља овај посао. Први разговор са тужиљом по овом питању имала је у својој канцеларији, био је присутан Владимир Ђокић, секретар факултета, где јој је указала на могућност да обавља послове уметничког сарадника-корепетитора и била је изричита у свом обећању и тврдњи да ће, оног момента када се стекну услови, тј. када она испуни све услове за професора на главном предмету, расписати конкурс. Плата уметничког сарадника је иначе већа од плате ванредног професора. Том приликом се према њој није понашала дрско, ни увредљиво и намере су јој биле најдобронамерније, па је и очекивала да оне тако буду схваћене. Ни једног тренутка, целокупно њено понашање, није било усмерено на то да тужиља остане без посла или да добије отказ. Како се тужиља, по овом првом разговору, није изјашњавала на њен предлог, поново су обавиле разговор у њеној канцеларије а у присуству проф. Александра Сердара. Тада ју је питала да ли ће бити спремна да прође кроз све тешкоће које је очекују, управо због тога што је постојала могућност да трпи стресну ситуацију везану за дотадашња мишљења акредитационе комисије. Тада је тужиља била сигурна да ће проћи на конкурсу за ванредног професора, а уколико она, као декан, буде ћутала, што јој је и рекла. Она је пред присутним професором тада изјавила да нема разлога да о оваквим стварима ћути, будући да се то тиче целог колективе. Уследио је конкурс и њена једина пријава по конкурсу, а након тога је формирана комисија од стране редовних професора, у погледу предлога за избор, при чему катедра за клавир, којој припада и тужиља, прва предлаже чланове комисије. Конкурсна процедура није прекршена. Она је у поступку давања предлога за избор тужиље упутила писмо члановима комисије, у коме није тужиљу вређала, нити понижавала, већ је сматрала својом дужношћу да и њих упозна са мишљењима акредитационе комисије и притом их је само молила да у својим извештајима оцењују њене стручне референце, и на исте се позивају, а не да оцењују њене људске квалитете. Један од чланова комисије Дубравка Јовичић, као председник, упутила је писмо ректору универзитета поводом њеног обраћања, са образложењем да иступа из чланства, јер ово сматра притиском на свој рад. Формирана је друга комисија, а у поступку избора тужиља је добила све четири оцене, које су потребне ради спровођења поступка. Тужиља је већ уз своју пријаву доставила документацију коју је сматрала потребном за избор. На седници већа факултета разматране су све тачке, сви чланови били су на исти начин обавештени о дневном реду и имали су могућност да се о томе изјасне. Приликом разматрања пријаве на конкурс тужиље, она је такође имала своје примедбе на

оцене које су приложене и које она као декан не израђује, већ одговарајућа служба. Код образложења ове тачке дневног реда изнела је своје мишљење, посебно у погледу проблема са акредитацијом, на које је константно указивала акредитациони комисија. Ово до њеног доласка за декана колективу није презентовано на прави начин и сматрала је да им само износи оно што је већ садржано у мишљењу акредитационе комисије, истичући последице које би факултет имао у случају неиспуњења датих налога. Иначе сви Уметнички факултети на територији РС акредитовани су у року од 9 месеци, а само је њихов чекао четири године. У њеном жаргону није да изговара реченицу: „уколико њу изаберете, факултет ће бити затворен, тј. неће добити лиценцу за рад”, међутим, заиста је ово изговорила на већу. То није учинила уз пропратну невербалну комуникацију, претећим гласом, нити са подигнутим прстом. Сви су били присутни и нису напуштали седницу, која је трајала пет сати. Нико од професора се није смејао овоме, нити је реаговао негативно, а тужиља је улагала своје приговоре о ономе што је хтела, убеђивала је чланове већа да су њени концепти солистичког карактера, иако су сви знали да није тако, и први солистички концепт одржала је 28.09.2012. године. Приликом изношења својих примедби и указивања на своје референце, она је, такође, друге професоре минимизирала у њиховим квалитетима, а којима је већ прошао конкурс и притом је навела да има снимљен телефонски разговор са проф. Ферн Рашковић, при чему су сви остали затечени њеним питањем да ли желе да чују овај разговор. Тумачење тужиље да је изгубила углед и ауторитет тог већа, сматра управо оваквим њеним квалификацијама колега као и могућношћу да она снима међусобне разговоре са људима, без знања саговорника. И поред изнете чињенице о операцији, тужиља није користила боловање и присуствовала је свим седницама, на којима је седела. Заиста је на већу изговорила да је тужиљина жеља да буде професор клавира, с обзиром на њене референце, једнака њеној жељи да буде катапултирана на месец. Ова изјава није изазвала никакву реакцију присутних. На овом већу тужиља није добила потребну већину гласова, па је у том смислу предлог био да не буде изабрана у звање ванредног професора на главном предмету. Након тога, добија одлуку да није изабрана, на исту улаже приговор. Уметничко стручно веће одбија приговор, а Сенат факултета њен приговор уважава. Тужиља је сада ванредни професор клавира на факултету. Након одржаног већа, са тужиљом се више није сретала, виђала, нити су разговарале. Тужиљи је обећала да ће, чак и ако пропадне овај конкурс, расписати конкурс за камерну музику и да она у сваком случају неће остати без посла. Процедура око конкурса за сваког, па и за декана отприлике траје око годину дана, а њено понашање и разговори које је обављала са тужиљом нису имали за циљ да је на било који начин узнемири и да је доведу у такву психичку ситуацију, због које ће се разболети.

Суд није уважио изјаву законског заступника туженог у делу начина обраћања туженој током конкурса и мотива обављених разговора са њом и обраћања већу факултета, јер је у том делу њена изјава контрадикторна са осталим изведенним доказима и противуречна сама себи.

Сви саслушани сведоци потврдили су да су имали сазнање о расписаном конкурсу за професора клавира на факултету уметности, да је једину пријаву на конкурсу имала тужиља, као и то да су сви присуствовали седници већа на којој је гласано о избору кандидата. Сви су потврдили да имају сазнања о томе да је именована комисија за давање извештаја о испуњености услова тужиље као кандидата и да је та комисија дала позитивно мишљење о тужиљи за избор професора, при чему је веће гласало тако да тужиља не треба

да буде бирана за професора , као и да је савет Универзитета донео позитивну одлуку о избору тужиље на место професора клавира код туженог. Такође им је познато да је по оснивању факултета било проблема око акредитовања истог , а у смислу да су неки од професора, међу којима и тужиља морали додатно да створе услове и отклоне недостатке у своме раду да би могли да раде у звању професора.

При томе су сведоци, које је предложио тужени, Сердар Александар, хонорарни професор, код туженог, Ђокић Владимир, секретар Факултета, Жунић Драган професор, Живић Бојан ванредни професор, Данијела Стојановић, Драган Томић , Анђела Братић и Ђорђевић Катарина, сви запослени код туженог, навели да нису чули непријатно обраћање деканице факултета према тужиљи , нити пре , а нити за време седнице већа на којој је вршен избор професора, да није било вређања од стране декана , већ да је она указивала на упозорења акредитивне комисије и на недостатке које треба отклонити везано за неке професоре, да би се добила акредитација факултета. Обраћања деканице нису била непријатна, нити су могла да вређају част и углед тужиље. Потврдили су да је деканица једино истицала да тужиља нема референце да буде професор клавира .

У овом делу суд није уважио изјаве наведених сведока, јер су неуверљиви, необјективни , у супротности са изјавом саме деканице саслушане током поступка и осталим изведенним доказима.

Сведоци које је предложила тужиља, Весна Рилак, професор факултета, Аћимовић Драгослав, професор факултета, Иван Јелић, професор и Буклијаш Слађана, бивши професор код туженог, навели су , да је целокупни поступак за избор професора клавира текао веома дуго , да је изабрана комисија дала мишљење тужиљи о испуњењу услова за професора клавира , да је декан члановима комисије послала писмо са указивањем на недовољне референце тужиље , због чега су се они и изузели као чланови па је бирана друга комисија. Такође су навели, да је сам тој седнице већа био веома непријатан, да је иста дуго трајала , да је деканица једино у односу на тужиљу износила своје мишљење о недостатку референци за професора клавира као и да је уназад пет година непотребно примала плату , да је изричита у томе да чланови већа не треба да гласају за кандидата Христину, јер би то значило затварање врата и стављање кључа у браву факултету, да је жеља тужиље да буде професор клавира равна њеној жељи да буде катапултирана на месец. При томе се деканица позивала на ранија мишљења акредитационе комисије која су се тицала неких професора факултета, па их Христине, а у погледу недовољног броја солистичких концерата , међутим, у актуелном тренутку та ранија мишљења нису имала важност, јер је факултет већ био добио акредитацију студенских програма. Деканица је позивала чланове већа да не гласају за избор тужиље, тако да је то утицало на определење већине чланова да тужиља не буде изгласана. Сви су потврдили да је у погледу тужиље овај део седнице већа веома дуго трајао и да је био веома непријатан и неприличан таквој образовној установи. Овим сведоцима познато је и то, да се по жалби тужиље, савету Универзитета деканица такође обраћала. савету са изношењем свог мишљења у односу на кандидата.

Суд је уважио изјаве наведених сведока као објективне и уверљиве, оне су међусобно сагласне као и са осталим изведенним доказима, а дате су на основу непосредног сазнања.

Из налаза и мишљења вештака неуропсихијатра и клиничког психолога, суд је утврдио да се код тужиље актуелно презентира клиничка слика пролонгираног анксиозног депресивног реаговања у оквиру поремећаја прилагођавања F43.22, као реакције на стресогену пролонгирану ситуацију на радном месту, скопчану са радњама које тужиља види као понижавајуће и у вези са тортуром и злостављањем на раду. Ово актуелно психичко стање код тужиље је у узрочно последичној вези са стресогеном ситуацијом на послу, коју види као злостављање и тортуру претпостављеног, у временском периоду од јануара 2013. године до марта 2014. године. Због психичке дестабилизације и психичких сметњи тужиља трпи душевне патње пролазног карактера, умереног степена, због умањења опште животне активности у домену „посебних животних активности“ којима се регулише квалитет живота. Због нарушавања достојанства и угледа, као и права личности на бављење својом професијом, тужиља трпи душевне патње умереног степена за сада пролазног карактера. На основу медицинске документације и интервјуа може се претпоставити да је у одређеном временском периоду имала индикаторе психолошког трпљења, које она доводи у везу са непријатностима на послу и осећајем угрожености (егзистенцијалне због страха од губитка посла у околностима где само она ради), као и нацистичке повреде где њен рад није вреднован на начин који она сматра да треба да буде. Присутан је такође и осећај изолације у колективу у ситуацији када је она била у сукобу са надређеним. Такве околности су могле да допринесу психолошкој нестабилности и поремете психолошку равнотежу на одређено време. На налаз вештака неуропсихијатра и клиничког психолога, тужени је приговарао са одређеним питањима у погледу нејасноћа, на које су се вештаци два пута изјашњавали и у свему након тога остали пријевом основном налазу, тако да је суд након тих изјашњења одбио да они поново одговарају на иста питања, као и да се одреди ново вештачење од стране других вештака.

Суд је уважио налазе наведених вештака као објективно дате, на бази професионалног знања и искуства.

Из изведенih доказа проистиче да је тужиља у радном односу код туженог, као професор клавира, па и у периоду из тужбеног захтева, на који се односи злостављање. Конкурс за избор ванредног професора за ужу област клавир, објављен је од стране туженог 26.12.2012. године и једини кандидат по конкурсу је била тужиља. Након пријаве на конкурс, деканица факултета, позивала је тужиљу са убеђивањем да своју пријаву повуче, јер не поседује ни квалитете, ни референце за то звање, са обећањем да ће јој обезбедити место наставника или сарадника на другом предмету, што тужиља није прихватила. Вршила је вербални притисак на тужиљу да неће проћи конкурс, а онда ће остати без посла, са упућивањем на то да размисли да ли је спремна да трпи и да поднесе све то кроз шта може да прође. Поводом избора оформљена је комисија за писање извештаја о стручности тужиље чијим члановима је декан доставила писмо 26.02.2013. године, са јасном поруком да тужиљи не да позитивно мишљење, јер би давање таквог мишљења утицало на следећу акредитацију факултета уметности у Нишу. У том тренутку, факултет је већ био акредитован, а према уверењу комисије за акредитацију и проверу квалитета од 10.06.2011. године и 06.04.2012. године. Након пријема оваквог писма, председник комисије Др. Дубравка Јовичић се писаним путем обратила ректору и председнику Уметничко стручног већа Универзитета Ниш, са образложењем да је овакав утицај на комисију непримерен, утиче на непристрасност, тако да је одбила да учествује у раду исте, што су учинила и

остала два члана. Дана 14.05.2013. године, формирана је нова комисија за писање извештаја о стручности тужиље, која је доставила позитивно мишљење о њој као кандидату, на које деканица улаже приговор и који комисија одбија. Изборно веће одржано је 04.10.2013. године, где је деканица износила своје мишљење у односу на тужиљу умањујући њен професионални рад и обезвређујући постигнуте резултате у погледу њеног педагошког и стручног рада, презентовала је неистините чињенице о броју концерата, о броју дипломских студената и непосредно пред гласање изјавила да инсистира на томе да тужиља не буде изабрана у звање ванредног професора, јер сваки глас дат њој је катанац у браву факултету од стране акредитационе комисије. Деканица је такође истакла да је тужиља пет година примала плату коју није заслужила, позивајући чланове већа да покажу да ли треба уопште да постоји Факултет, при чему они морају да преузму одговорност дизањем руку за шта гласају. Извештај комисије, која је дала позитивно мишљење за избор тужиље, карактерише као литерарни састав о тужиљи, упознајући веће са наводним децидним ставом Акредитационе комисије да неће дозволити рад Факултета ако на њему предаје тужиља. Статус тужиље повезала је са пријатељским односом у погледу ранијег декана, који јој је све омогућио, наводећи да се овде ради о упорности жене да буде професор клавира, са речима „ па и ја хоћу да будем астронаут бре... испуните ми жељу и катапултирајте ме“. Уз упозорење професорима да пазе шта раде, представља предлог на гласање, након чега је донета одлука да се тужиља не бира за професора клавира. На другом већу које је стручно веће Универзитета тужиља такође није добила довољан број гласова, где је деканица такође изјавила да је сваки глас дат кандидату противан интересу факултета. Сенат Факултета уважио је приговор тужиље и изабрао је за ванредног професора клавира код туженог. Деканица и даље износи своје мишљење о њеној нестручности, па и кроз тужбу. За време трајања избора по конкурсу тужиља се забог психичких тегоба јављала психијатру, користила одговарајућу терапију, а након тога се обратила и Заводу за здравствену заштиту радника у Нишу, где су, након сагледавања њеног здравственог стања, лекарске документације и последица, које је у душевним боловима трпела тужиља, а које су узроковане понашањем претпостављеног на радном месту, надлежни специјалисти одговарајућих струка дали своје мишљење да је тужиља трпела злостављање на раду, те да је у том смислу била угрожена. Узрочно последичну везу између дешавања на радном месту, тј. поступака деканице и душевних болова због повреде чести и угледа и повреде права личности, потврдили су у свом налазу и вештаци неуропсихијатар и клинички психолог.

Одлучујући о тужбеном захтеву и ценећи приговоре туженог, суд је пошао од прва на неповредивост интегритета човека које је уставом загарантовано право и својим појмовним садржајем обухвата неповредивост психичког и физичког интегритета. Одредбом чл. 25.ст.1.Устава РС је прописано да су физички и психички интегритет неповредиви. Право на рад, зајемчено међународним конвенцијама и међународним уставима, право је на достојанствен рад и представља процес који се мора одвијати уз уважавање личности радника.

Сходно чл. 4 Закона о забрани злостављања на раду, послодавац је дужан да у циљу стварања услова неопходних за здраву и безбедну радну околину организује рад на начин којим се спречава појава злостављања на раду и у вези са радом и запосленима обезбеђују услови рада у којима неће бити изложени злостављању на раду и у вези са радом од стране послодавца , односно, одговорног лица или запослених код послодавца.

Према наведеном Закону, мобинг је специфично понашање, којим, на радном месту, једна особа или више њих, дуже време психички или физички злоставља и понижава другу особу у намери да угрози њен углед, част, људско достојанство и интегритет личности. Према одредби чл. 6 . ст. 1. Закона о спречавању злостављања на раду, злостављање је свако активно или пасивно понашање према запосленом или групи запослених код послодавца које се понавља, а које за циљ има повреду достојанства угледа личног или професионалног интегритета, здравља, положаја запосленог и које изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво понижење, погоршава услове рада или доводи до тога да се запослени изолује или наведе на сопствену иницијативу раскине радни однос или откаже уговор о раду или други уговор.

Према чл.14.Закона ако се за злостављање терети одговорно лице у правном лицу, односно послодавац са својством физичког лица, запослени, који сматра да је изложен злостављању, може и без подношења захтева за покретање поступка посредовања код послодавца покренути поступак пред надлежним судом, што је тужила и учинила.

Одлучујући о основаности тужбеног захтева, суд је пошао од тога, да тужени није доставио доказе да су запослени били обавештени о забрани вршења злостављања на раду и правима, обавезама и одговорностима запосленог и послодавца у вези са забраном вршења злостављања. Потребно је забранити сваки вид злостављања од стране послодавца, а неопходно је и да запослени и њихови представници препознају злостављање још у његовом настајању, односно да знају који су то могући појавни облици злостављања као таквог. Свако неправилно понашање, било активно, било пасивно, послодавца, одговорног лица код њега или групе запослених према запосленом, улази у појам злостављања. У конкретном случају тужила је у периоду од расписивања конкурса за професора клавира 26.12.2012.године до одлуке савета Универзитета по њеном приговору 19.02.2014.године трпела континуирано злостављање на раду од стране деканице Сузане Костић, као свог претпостављеног, с обзиром да је ова подешавала своје понашање да је увреди, понизи или на други начин омаловажи, при чему је то понашање било активно и свесно деловање према тужиљи као злостављаној. Она је њој упућивала увредљива мишљења о њеним способностима да буде професор клавира, говорила јој да је неспособна и нема референце да буде професор, да је то само њена жеља, позивала је у свој кабинет и упућивала је на то да повуче своју кандидатuru обећавајући јој да ће јој накнадно обезбедити радно место на другим пословима, који наводно одговарају њеним способностима, са напоменом да је дотадашњи статус тужиље до тог момента био нереалан, с обзиром на њена знања, само захваљујући пријатељским односима са претходним деканом. Упозоравала ју је на то да ће евентуално доћи до њеног неизбора, са питањима да ли је спремна да се са тиме суочи, да трпи последице, што је тужиља доживљавала као посебан притисак, увреду и понижење. Такође је деканица своја мишљења о неспособности тужиље упутила и изабраној комисији за давање извештаја о испуњењу услова за кандидата професора клавира, упозоравајући их да факултет неће добити акредитацију уколико се именованој да позитивно мишљење, што није било у њеним овлашћењима и што су чланови комисије схватили као притисак на њихову непристрасност, обавештавајући о томе ректора Универзитета у Нишу и одустајући од чланства у комисији. Непримерене констатације о тужиљи, Сузана Костић, као деканица факултета износила је и на самом већу поводом гласања за избор тужиље коментаришући позитиван извештај

комисије, истичући и даље то да тужиља нема референце за звање професора , истичући да ова само из своје сујете жели да то буде , да је гласање за тужиљу равно стављања кључа у браву и затварању факултета, да акредитациона комисија неће дати одобрење за рад факултета уколико они буду гласали за тужиљу, упозоравајући присутне да ће на њима бити одговорност за затварање факултета уколико буду гласали за тужиљу и са тврђом да је жеља тужиље да буде професор клавира њеној жељи да буде катапултирана на месец. Несумњиво је , а што је суд утврдио изведеним доказима, да је тужиља све наведене радње доживљавала као својеврstan вид стреса и узнемирења.

С обзиром на наведено , суд је утврдио да је дошло до злостављања тужиље на раду код туженог, а од стране деканице Сузане Костић, у периоду из тужбе, и то радњама исте, које се односе на увредљиво поступање према запосленом, омаловажавање, оспоравање права из радног односа, сматрање тужиље беспотребном за рад на радном месту професора клавира, закључивање да је ова неспособна за послове које обавља, сугестије да треба да одустане од конкурса, као и сугестије учесницима у поступку одлучивања по конкурсу да не гласају за њу.

Сходно одредбама чл.31.Закона о спречавању злостављања на раду, запослени треба да учини вероватним да је извршено злостављање, а послодавац да докаже да није било понашања које се тако може квалифиkovати. Правило о терету чињеничне тврђе и доказа за постојање разумне вероватноће да је извршено злостављање важи и у овом случају. Тужиља је учинила вероватним да су радње злостављања учињене, да су те радње узрок штете и да је аутор радње-претпоставке узрочности у овом случају Сузана Костић, деканица туженог. С друге стране туженик није доказао да са његове стране није било понашања према тужиљи које представља злостављање на раду..

Тужиља тужбом тражи и да се забрани даље злостављање, што је суд уважио из разлога што злостављач треба да прекине са понашањем које представља злостављање, чиме се злостављани оставља на миру, према њему се више не предузимају радње које представљају узнемиравање и више није изложен психичком притиску злостављача. Злостављање мора да престане на онај начин и у оном облику како је до подношења тужбе вршено, а како је на напред наведени начин утврђено. Тужени мора да изврши радње којим се отклањају последице злостављања на раду, што је и обавеза послодавца, како би омогућио злостављаном да се ослободи притиска који је до тада имао.

Предмет тужбеног захтева је и накнада нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде части и угледа. Члан 200 ЗОО регулише да се нематеријална штета досуђује за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности, нарушености повреде угледа, части, слободе или права личности, као и за страх. Из изведених доказа, полазећи од чињенице да је тужиља дугогодишњи радник код туженог, суд закључује да је она осећала душевни бол због понижености услед упућивања увредљивих речи и омаловажавања, пред другим лицима-радницима туженог, да је то врејало њену част и достојанство. Поводом утврђеног злостављања тужиља се осећала нелагодно услед стресних ситуација које је доживљавала и које је, следом ствари, могла и даље да очекује. Она се због тога јављала и надлежном лекару неуропсихијатру, користећи терапију, а затим и Заводу за здравствену заштиту радника. Одлучујући о висини тужбеног захтева суд је водио рачун о значају повређеног радника. Одлучујући о висини тужбеног захтева суд је водио рачун о значају повређеног

3.2.15

14

добра и циљу коме служи та накнада, имао у виду интензитет психичког бола који је претрпела злостављана за сво време злостављања, као и дужину трајања, па сматра да је сатисфакција њеним трпљењима 130.000,00 динара. За већи износ од досуђеног суд је одбио тужбени захтев јер је исти превисоко постављен с обзиром на куповну и платежну моћ грађана у локалитету у коме тужиља живи, као и с обзиром на нормативе и стандарде за одлучивање о овој врсти штете.

Јавно објављивање судске одлуке, има за циљ да прикаже и другачију слику о запосленом који је изложен злостављању. Није доволјно да само злостављач схвати да је вршио злостављање, већ о томе треба да зна и шире околнине. С тога је суд донео одлуку као у ставу четири изреке пресуде, јер објављивање исте треба да покаже да злостављање на раду запосленог није дозвољено и да запослени уживају пуну судску заштиту своје личности и свог радноправног статуса, као и да покаже које понашање према запосленом има особине злостављања на раду.

Одлучујући о трошковима поступка, суд је у складу са чланом 153 и 154 ЗПП обавезао туженог да тужиоцу надокнади 157.650,00 динара и то на име састава тужбе 9.000,00 динара, на име два образложена поднеска од 24.03.2014 године и 02.06.2014 године по 9.000 динара, на име заступања од стране гуномоћника од 7 одржаних рочишта по 10.500,00 динара, на име издатог уверења Завода за заштиту радника Ниш 24.000,00 динара, на име трошкова доласка сведока Буклијаш Слађане за долазак из Загреба, а на име повратне аутобуске карте у износу од 8.650,00 динара и на име таксе за тужбу и одлуку по 12.400,00 динара. Суд није признао трошкове састава поднеска од 27.02.2014. године, 11.03.2014. године, 17.03.2014. године, 28.03.2014. године, 13.05.2014. године и 28.05.2014. године, јер то нису били нужни поднесци, с обзиром да су се тицали достављања доказа уз исте или одговора на поднеске туженог, а што је могло бити изнето и на рочиштима. Суд takoђе није признао трошкове неодржаних рочишта јер на њима адвокати нису приступали због опште познате чињенице штрајка адвоката.

ВИШИ СУД У НИШУ, дана 28.01.2014.године, 7П1.7/14

Судија
Добрила Здравковић, с.р

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ

Против овог решења може се
изјавити жалба у року од 8 дана
од пријема решења,
Апелационом суду у Нишу
а преко овог суда

